

Prof. PhDr. Milan Jelínek, CSc.
(23. 6. 1923 – 30. 1. 2014)

V uplynulých dnech se uzavřela dlouhá a plodná životní dráha jedné z významných osobností české lingvistiky, emeritního profesora brněnské filozofické fakulty a bývalého rektora Masarykovy univerzity, prof. PhDr. Milana Jelínka, CSc. Při té příležitosti se sluší alespoň stručně připomenout základní mezníky jeho života.

Podstatná část osobního i profesního života prof. M. Jelínka je spjata s Brnem. První významný zlom přišel po maturitě r. 1942, kdy byl totálně nasazen, aktivně se zapojil do protinacistického odboje, byl zatčen a vězněn gestapem, nakonec se mu však podařilo vrátit se domů. Ihned po válce zahájil vysokoškolská studia na Filozofické fakultě MU – vystudoval češtinu, ruštinu a srbochorvatštinu. Po absolutoriu krátce působil jako středoškolský profesor, poté nastoupil do Ústavu pro jazyk český ČSAV a pak na brněnskou filozofickou fakultu. V roce 1960 se habilitoval, r. 1964 byl jmenován profesorem. Zastával také funkci děkana filozofické fakulty (1962–1964) a prorektora brněnské univerzity (1966–1969). V těchto funkcích byl výrazně veřejně činný, což mu po roce 1968 způsobilo problémy, jež nakonec vyústily v jeho nucený odchod z univerzity a zákaz publikování.

Uplatnění našel v brněnské pobožce Ústavu pro jazyk český ČSAV, jeho studie většinou vycházely jen v interních tiscích nebo pod jmény přátel; k těm, kdo mu v té době poskytli krytí svým jménem, patřili např. J. Balhar, O. Ševčík a také jeho vlastní manželka – dr. Jana Jelínková. Po odchodu do penze se prof. Jelínek intenzívně věnoval aktivitám v rámci brněnského disentu, vydávání samizdatové literatury a organizaci bytových seminářů. Do veřejného života, k pedagogické

a k publikační činnosti se prof. Jelínek vrátil až po listopadu 1989. V letech 1990–1992 byl rektorem MU, v letech 1991–1992 zastával rovněž funkci předsedy kolegia rektorů vysokých škol, podílel se také na zrodu Slezské univerzity v Opavě, účastnil se mnoha domácích i zahraničních konferencí.

Po odborně stránce se prof. Jelínek věnoval především stylistice, problematice purismu a jazykové kultuře. Z takto zaměřených prací připomínáme např. kapitolu Stylistika v Příručím mluvnici češtiny (poprvé 1995, tam v ucelnější podobě představil svou původní koncepci oboru) nebo rozsáhlejší studii Purismus v knize Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky (2007), zmínku zaslouží i desítky jazykových sloupků (publikovaných mj. právě v *Universitas*); pracoval také na svých pamětech. Odborné i osobní zásluhy M. Jelínka byly oceněny domácími i zahraničními vyznamenáními (např. zlatá pamětní medaile Masarykovy univerzity – 1991, francouzský řád *Commandeur dans l'Ordre des Palmes académiques* – 1992); r. 2004 obdržel čestný doktorát Slezské univerzity.

Samostatnou zmínku zaslouží vztah prof. Jelínka k mladším kolegům. Měl jsem možnost s ním deset let sdílet pracovní a cennou lekci pro mne byla možnost sledovat jej při vedení výběrových seminářů, studentských prací nebo při konzultacích jak s kolegy, tak i s lidmi mimo obor, kdy vlastně vedl něco jako neformální jazykovou poradnu. Jeho bohatá erudice, vstřícnost, tolerance, nadšení pro věc i pohotové reakce odborníka, který je současně zkušeným diskutérem, to vše bez jakýchkoliv explicitních kázání představovalo vzor, kudy se lze v profesi ubírat.

Nikdo si nevybírá dobu, v níž prožije svůj život – o prof. Jelínkovi však lze říci, že navzdory ne vždy příznivým vnějším okolnostem se po celý život snažil zůstat věrný svým zásadám; právě takto na něj můžeme vzpomínat.

M. Krístek